

een geschenk van 20 à 30 stuks guinees, gebroken. Daar het noodzakelijk was, is dit geheel goedgekeurd. [fol. 1496] Gouverneur Jacob van Schoonderwoerd is hogelijk geprezen voor de uitstekende behandeling van de inlandse zaken. Naast het hierboven vermelde goud en karet zijn in 1761/62 ook 2500 lb was en 963.532 lb rijst ingekocht. De inkomsten op het hoofdkantoor, waar de verkochte textiel gemiddeld maar 50 % winst opleverde, zijn beperkt. De winsten te Bwool, Amurang, Menado en Gorontalo van $64\frac{5}{12}$ % en 65 % ruim waren meer dan voldoende. Er is tevredenheid over betuigd dat er in 1761/62 op de verkoop van goederen, bij inkoop t.w.v. f 85.928, een winst van f 49.939, ofwel 48 %, is behaald. De aandrang om het debet van f 18.638 te vereffenen is herhaald. Op verzoek van de koning van Tidore is de schuld van de gugugu van f 823 afgeschreven. De vergoedingen van de gewezen resident te Gorontalo, Thomas Thornton, zijn met zijn borggeld verrekend. Het koninkje van Siau, Ismaël Jacobsz, maakte geen melding meer van zijn eerdere klachten over [fol. 1497] ds. Ulpianus van Sinderen en verscheen zelfs niet te Ternate. Hij, en alle koninkjes van de Sangihe eilanden, zijn in een brief van 20 mei aangemaand om alle olieproducten, zoals gewoonlijk jaarlijks, naar Ternate te zenden. Helaas moesten de twee predikanten ernstig berispt worden, omdat ze niet ijverig Maleis leren. Ze zijn daartoe opnieuw aangespoord en het besluit van het bestuur om de f 500,- per jaar die ze daarvoor krijgen, in te houden, is goedgekeurd. Zonder toestemming van de Hoge Regering mag niets daarvan worden toegekend, ook al zouden de predikanten de dienst het komende jaar in het Maleis houden. Per Ternaatse resolutie van 21 juni 1763 is het dienstverband van de inlandse kerkelijke dienaren verhoogd van drie tot vijf jaar, het traktement van de schoolmeesters is op maximaal f 12,- gesteld en de kerkmarinjo's krijgen eens en voor al f 2,8,- per maand. Deze besluiten zijn goedgekeurd. Het aantal van zeven sloepen en pantjalangs is er één boven wat is vastgesteld. Wegens de omstandigheden is dit toegestaan, [fol. 1498] maar dan dient er wel jaarlijks rond Halmaheira gepatrouilleerd te worden. Bij besluit van 28 november 1763 is bepaald dat in beslag genomen goederen voor de aanhouders van de smokkelaars zijn, onder voorwaarde dat specerijen tegen inkoopsprisen worden afgestaan en oorlogstuig tegen de taxatiewaarde. In 1761/62 bedroegen de uitgaven f 162.333 en de inkomsten f 68.576 en in 1760/61 respectievelijk f 157.616 en f 81.210. Dat betekent dat het resultaat in 1761/62 f 17.351² slechter is geweest dan in 1760/61. Daar is geen opmerking over gemaakt, maar in reactie op het antwoord op de punten die verleden jaar zijn gezonden, is bepaald dat er een gouverneur blijft, maar dat de hoofdadministrateur geen hogere rang dan koopman en de fiscaal tevens winkelier niet hoger dan onderkoopman zal hebben. Hoofd van de militie is een luitenant met naast zich vier vaandrags. Het aantal schrijvers en ambachtslieden moet in overeenstemming met de memorie van bezuiniging zijn. De residenten te Gorontalo en Menado blijven onderkoopman. De 68 inlandse kerkelijke dienaren werden vorig jaar [fol. 1499] door sterfte tot 33 school- en leermeesters gereduceerd en de kerkmarinjo's op Gorontalo en Menado zijn wegens afdanking tot acht teruggebracht. Boven het genoemde aantal van zeven vaartuigen zullen er nog twee pantjalangs worden gestuurd, omdat patrouillering momenteel zeer noodzakelijk is. Er zit wat in de opmerking van het bestuur dat de uitgaven en inkomsten niet precies zijn vast te leggen. Men is al tevreden als de dienaren eerlijk hun plicht doen. Er is ten opzichte van hen, en in het bijzonder wat Jacob van Schoonderwoerd betreft, tevredenheid over uitgesproken dat de pachten en behaalde winsten al enige jaren zijn toegenomen. Men vertrouwt dat zij er alle aandacht aan zullen geven en dat het vruchten voor de Compagnie zal afwerpen. Van haar kant nam de Hoge Regering het besluit van 22 november om de textielhandel te bevorderen en aan anderen te beletten. [fol. 1500] Om de voor de Compagnie schadelijke invoer te belemmeren, is bij besluit van 25 november toegestaan om op oosterse textiel 15 % tol te heffen. Particuliere inwoners kunnen textiel die van de Compagnie is gekocht, vrij uitvoeren naar Menado en de

2 Ten rechte f 17.251.